

NORGES HØYESTERETT

Den 25. august 2010 avsa Høyesterett dom i

HR-2010-01427-A, (sak nr. 2010/577), sivil sak, anke over dom,

Skanska Norge AS

(advokat Svein-Dag Karlstad)

Entreprenørforeningen Bygg og Anlegg
(EBA) (partshjelper)

(advokat Nils-Henrik Pettersson)

mot

Florø Idrettssenter AS

(advokat Frank Almås – til prøve)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Skoghøy**: Saken gjelder spørsmålet om den del av en entreprenørs krav på kontraktsvederlag som byggherren i henhold til NS 3431 Alminnelige kontraktsbestemmelser for totalentrepriser punkt 30.3 har tilbakeholdt som innestående beløp, er falt bort fordi det ikke er blitt tatt med i slutfakturaen.
- (2) Den 28. januar 2005 ble det mellom Florø Idrettssenter AS som byggherre og Selmer Skanska AS som totalentreprenør inngått avtale hvor Selmer Skanska AS påtok seg å levere et idrettssenter bestående av flerbrukshall, servicebygg og fotballhall. Selmer Skanska AS har senere endret navn til Skanska Norge AS – heretter stort sett omtalt som Skanska. Kontraktssummen var kr 57 187 500 inklusive merverdiavgift. Entreprisen skulle leveres i samsvar med følgende kontraktsdokumenter i prioritert rekkefølge:
1. Avtaledokumentet.
 2. Referat fra kontraktsforhandlinger datert 28. januar 2005.
 3. Skanska Norges tilbud av 18. januar 2005.
 4. NS 3431 Alminnelige kontraktsbestemmelser for totalentrepriser.

- (3) I avtaledokumentet punkt 2 var det bestemt at kontraktsarbeidet skulle ”gjøres opp i h.h.t. vedlagt betalingsplan med innestående i henhold til NS 3431 punkt 30.3”.
- (4) Etter den vedlagte betalingsplan skulle kontraktssummen gjøres opp i femten månedlige avdrag.
- (5) NS 3431 punkt 30.3 om ”innestående beløp” har dette innhold:

”Avdrag etter faktureringsplanen kan bare kreves med 92,5 % av det enkelte faktureringsgrunnlag.

Totalentreprenørens krav på øvrige vederlag betales fullt ut. Innestående beløp utbetales ved sluttoppgjøret.”

- (6) Etter at Florø Idrettssenter AS hadde overtatt anlegget, skulle Skanska sende slutfaktura. Om slutfakturaen inneholder NS 3431 punkt 36.1 følgende bestemmelse:

”Totalentreprenøren skal sende slutfaktura innen en frist beregnet etter 36.5 regnet fra overtagelse.

Slutfaktura skal omfatte alle totalentreprenørens krav, bortsett fra krav knyttet til arbeid som er utsatt til etter overtagelse. Krav som tidligere er fremmet, men ikke avgjort eller betalt, skal gjentas i forbindelse med sluttoppgjøret dersom disse krav fremdeles opprettholdes. Hvis ikke skal kravene betraktes som frafalt.

Krav som ikke er medtatt i sluttoppgjøret, kan ikke fremsettes senere. Totalentreprenøren kan likevel ta forbehold om senere endring av sluttsummen dersom grunnlaget for beregning av kravet ikke har foreligget i tide. Slikt forbehold kan imidlertid bare gjøres for spesifikt angitte ytelser.”

- (7) Skanska fakturerte Florø Idrettssenter AS i henhold til betalingsplanen. I overensstemmelse med NS 3431 punkt 30.3 ble 7,5 % av faktureringsbeløpene tilbakeholdt som ”innestående beløp”. I hver faktura ble vederlag for utført arbeid, innestående og merverdiavgift angitt i tre rubrikker – totalt fakturert, tidligere fakturert og ”denne periode”. Den siste avdragsfakturaen ble utstedt 17. mars 2006, og i denne er vederlag for utført arbeid, innestående og merverdiavgift angitt slik:

”Spesifikasjon	Tot. Fakturert	Tidl. Fakturert	Denne Periode
Utført pr. 20.03.2006	45 750 000,00	44 400 000,00	1 350 000,00
- Innest. 7,5 % avg.pliktig.	-3 431 250,00	-3 330 000,00	-101 250,00
25 % MVA	10 579 687,50	10 267 500,00	312 187,50”

- (8) Florø Idrettssenter AS betalte de femten avdragsfakturaene i samsvar med planen.
- (9) Den 1. mars 2006 ble det inngått en selvstendig kontrakt om et påbygg til idrettshallen, KF Innvandrarsenteret – også kalt ”Norsksenteret”. Kontrakten om dette påbygget utgjør ikke noen del av denne saken.
- (10) Florø Idrettssenter ble formelt overtatt 13. juni 2006.
- (11) Både før og etter overtakelsen har det vært påpekt enkelte mangler. Det har også vært avtalt enkelte endrings- og tilleggsarbeider. Verken manglene eller endrings- og tilleggsarbeidene inngår i tvisten.

- (12) Den 9. august 2006 sendte Skanska et brev til Florø Idrettssenter AS med overskriften ”Florø Idrettssenter – Sluttoppgjør for Florø Idrettssenter”. Brevet har dette innhold:

”Oversender med dette sluttoppgjør for dette prosjektet:

- Faktura nr 150762, Endring nr 2 – Ikke betalt: 196 250,-
 - Kjøkken innredning/salgsdisk kan trekkes ut: 220 000,-

 Sum når faktura 150762 er betalt som godskrives byggherren.: 23 750,-

Følgende punkt blir ikke innbefattet i sluttoppgjøret:

1. **Alt arbeidet med kjøkkenløsning vil bli priset på nytt og vi foreslår å trekke ut medtatt beløp.**
2. **Arbeidet ved eventuell oppgradering av varmtvann blir behandlet for seg selv. Når byggherren har bestemt seg for ønsket løsning.”**

- (13) Florø Idrettssenter AS gjorde i brev 28. september 2006 ”innsigelser til sluttoppgjøret”. Etter en del korrespondanse og møter sendte Skanska 21. mars 2007 brev til Florø Idrettssenter AS med dette innhold:

**”Florø Idrettssenter.
 Sluttoppgjør på dette prosjektet.**

Viser til møte holdt 21.03.07 og bekrefter med dette skrivet at det er enighet om sluttoppgjøret på dette prosjektet.

Skanska Norge AS trekker fakturaen nr. 150762 påløpende kr: 245 312,50 inkl. mva.

Byggherren skal ikke belastes med renter for denne fakturaen.

Skanska Norge AS sender en kreditnota på kr: 110 595,- inkl. mva.

Beløpene som blir kreditert omhandler:

- Byggestrøm, 24 207,50 inkl. mva.
 - Kjøkken, 220 000 eks. mva.
 - Maling, 45 360 eks. mva.

Det er enighet om at Skanska Norge AS skal bekoste asfaltering mellom søylene, inn mot betongveggen på begge sider av fotballhallen. Alternativt legge takrenner og nedløp på begge sider av fotballhallen.”

- (14) Dagen etter sendte Skanska kreditnota på kr 110 595, som ble kalt ”Sluttfaktura i henhold til brev datert 21.03.07”.

- (15) Betaling av innestående beløp ble ikke tatt opp før 13. september 2007. I e-post av denne dato varslet Skanska at innestående ville bli fakturert. Faktura for innestående beløp ble utstedt 19. september 2007. I samsvar med det som fremgår av den siste avdragsfakturaen, er innestående avgiftspliktig omsetning i fakturaen 19. september 2007 oppgitt til kr 3 431 250. Inklusive merverdiavgift utgjør fakturabeløpet for innestående kr 4 289 062,50.

- (16) Under henvisning til fakturaen for innestående gjorde Florø Idrettssenter AS i brev 4. oktober 2007 gjeldende at Skanska ikke var "ferdig med å utbedre påpekte mangler fra overtakelsesforretningen og 1-årsbefaringen". Disse manglene blir nærmere spesifisert i brevet. I brevet blir det uttalt at Florø Idrettssenter AS ikke aktet å "innfri de økonomiske kravene" før manglene var "brakt i orden".
- (17) Etter at Florø Idrettssenters styreleder, Trond H. Hansen, hadde vært i kontakt med selskapets regnskapsfører, sendte han 10. desember 2007 en e-post til Skanska, hvor han under henvisning til Skanskas brev 21. mars 2007 fremholdt:
- "Vår regnskapsfører har gjort meg oppmerksom på vedlagte brev som er mottatt fra Skanska. Hvordan harmonerer dette med kravet om sluttoppgjør som Florø Idrettssenter AS har fått fra Skanska?"**
- (18) Florø Idrettssenter AS nektet å betale Skanskas faktura for innestående beløp, og etter forgjeves megling i forliksrådet brakte Skanska ved stevning 12. november 2008 saken inn for Fjordane tingrett. I stevningen ble det nedlagt påstand om at Florø Idrettssenter AS skulle dømmes til å betale til Skanska kr 4 289 062,50 med tillegg av forsinkelsesrente fra 11. oktober 2007. Florø Idrettssenter tok i tilsva 10. desember 2008 til motmæle og gjorde under henvisning til NS 3431 punkt 36.1 andre ledd gjeldende at Skanskas krav på innestående beløp var falt bort fordi det ikke var tatt med i sluttoppgjøret.
- (19) Fjordane tingrett avsa 7. april 2009 dom med denne domsslutning:
- "1. Florø Idrettssenter AS dømmes til innen 14 – fjorten – dager fra dommens forkynnel 4 289 063 – firemillionertohundreogåttinitusenogsekstire – kroner til Skanska Norge AS med tillegg av lovens forsinkelsesrente fra forfall 11. oktober 2007 og til betaling skjer.**
- 2. Florø Idrettssenter dømmes til innen 14 – fjorten – dager fra dommens forkynnel å erstatte Skanska Norge AS sine sakskostnader med 98 575 – nittiåttetusenfemhundreogsyttifem – kroner med tillegg av lovens forsinkelsesrente fra forfall og til betaling skjer."**
- (20) Florø Idrettssenter AS påanket tingrettens dom til Gulating lagmannsrett, som 2. februar 2010 under dissens (2 mot 1) avsa dom med denne domsslutning:
- "1. Florø Idrettssenter AS frifinnes.**
- 2. Skanska Norge AS dømmes til å betale Florø Idrettssenter AS saksomkostninger for lagmannsretten og tingretten med kroner 315 300 – kronertrehundreogfemtentusentrehundre 00/100. Oppfyllelsesfristen er 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne dom."**
- (21) Mindretallet stemte for å forkaste anken.
- (22) Skanska har anket lagmannsrettens dom til Høyesterett, og Entreprenørforeningen Bygg og Anlegg (EBA) har for Høyesterett erklært partshjelp til støtte for Skanska. Anken retter seg mot lagmannsrettens forståelse av NS 3431 punkt 36.1. Lagmannsrettens flertall har forstått denne kontraktsbestemmelse slik at entreprenørens krav på innestående beløp faller bort dersom det ikke er tatt med i slutfakturaen.

- (23) For tingretten og lagmannsretten anførte Skanska ikke bare at krav på innestående var i behold selv om det ikke var tatt med i sluttoppgjøret. Skanska hevdet for disse instansene også at det ikke var foretatt noe sluttoppgjør, og at Florø Idrettssenter AS etter at fakturaen med krav på innestående var sendt, hadde erkjent betalingsplikt. Disse påstandsgrunnlagene er frafalt for Høyesterett.
- (24) Den ankende part, *Skanska Norge AS*, har med støtte fra partshjelperen, *Entreprenørforeningen Bygg og Anlegg (EBA)*, i korte trekk anført:
- (25) Krav på innestående faller utenfor preklusjonsbestemmelsene i NS 3431 punkt 36.1 andre og tredje ledd. Det følger av punkt 30.3 andre ledd at krav på innestående "utbetales ved sluttoppgjøret". Bestemmelsen forutsetter at det ikke er nødvendig at krav på innestående blir tatt med i slutfakturaen.
- (26) Etter punkt 36.1 andre ledd andre punktum prekluderes ikke krav som er "avgjort eller betalt". Med krav som er "avgjort", må menes krav som partene er enige om.
- (27) Innestående beløp er en del av entreprenørens sikkerhetsstillelse i utførelsestiden. Etter avtaledokumentet punkt 2 skal kontraktsarbeidet "gjøres opp i h.h.t. vedlagt betalingsplan med innestående i henhold til NS 3431 punkt 30.3". Ved å undertegne dette dokumentet har byggherren erkjent betalingsplikt for innestående beløp. Det har ikke vært noen tvist om betaling av innestående. Kravet fremgår av betalingsplanen og avdragsfakturaene, og byggherren har aldri gjort noen innsigelse mot betaling av innestående beløp. Det er ingen grunn til at krav som det er enighet om, skal falle bort dersom det ikke blir tatt med i slutfakturaen.
- (28) Preklusjonsbestemmelsen i NS 3431 punkt 36.1 andre ledd er begrunnet i et avtaletolkningssynspunkt ("betraktes som frafalt"): Dersom et tidligere fremsatt krav ikke blir gjentatt i sluttoppgjøret, er det en presumsjon for at det er frafalt. Denne begrunnelse slår ikke til for krav på innestående.
- (29) Selv om standardkontrakter skal tolkes objektivt, må det ved tolkingen legges vekt på reelle hensyn. Gjennomsnittlig margin i byggebransjen er ca. 2 %, og det vil da være urimelig om byggherren skal slippe å betale 7,5 % av kontraktssummen om innestående beløp ikke blir tatt med i slutfakturaen.
- (30) Bestemmelsene i NS 3431 punkt 30.3 og 36.1 tilsvarer NS 3430 Alminnelige kontraktsbestemmelser om utførelse av bygg- og anleggsarbeider punkt 26.2 og 31.1. NS 3430 forutsettes avløst av NS 8405 Norsk bygge- og anleggskontrakt. Etter NS 8405 punkt 33.1 skal entreprenørens krav på innestående tas med i slutfakturaen, men det er samtidig presisert at krav på innestående likevel ikke blir prekludert om det ikke er tatt med. Ved tolkingen av 3430 og 3431 må det legges vekt på den avklaring som har skjedd ved NS 8405.
- (31) For øvrig viser den ankende part og partshjelperen til den begrunnelse lagmannsrettens mindretall har gitt.
- (32) Skanska Norge AS og Entreprenørforeningen Bygg og Anlegg (EBA) har nedlagt sålydende samsvarende påstander:

- "1. Florø Idrettssenter AS dømmes til å betale kr 4 289 063 til Skanska Norge AS med tillegg av lovens forsinkelsesrente fra 11. oktober 2007 til betaling skjer.**
- 2. Florø Idrettssenter AS dømmes til å erstatte Skanska Norge AS' saksomkostninger for tingrett, lagmannsrett og Høyesterett med tillegg av lovens forsinkelsesrente fra forfall til betaling skjer.**
- 3. Florø Idrettssenter AS dømmes til å erstatte Entreprenørforeningen Bygg og Anlegg saksomkostninger for Høyesterett med tillegg av lovens forsinkelsesrente fra forfall og til betaling skjer."**

- (33) Ankemotparten, *Florø Idrettssenter AS*, har i korte trekk anført:
- (34) Skanskas krav på betaling av innestående beløp er fremsatt mer enn ett år etter at slutfaktura var sendt og ca. ett år etter at det var oppnådd enighet om sluttoppgjøret. Etter NS 3431 punkt 36.1 skal slutfakturaen som hovedregel omfatte alle krav. Bestemmelsen gjør ikke unntak for krav på innestående da slikt krav verken kan anses som "tidligere ... fremmet" eller "avgjort".
- (35) For at et krav skal kunne anses "fremmet", må kreditor bestemt og definitivt ha gitt uttrykk for et krav om betaling. Et krav kan ikke anses "fremmet" ved at det er tatt inn i kontrakten. Det kan heller ikke anses "fremmet" ved at det fremgår av betalingsplanen eller avdragsfakturaene. Skanskas krav på innestående ble først fremmet ved selskapets faktura 19. september 2007.
- (36) Sluttoppgjørprosessen startet 9. august 2006, og det ble oppnådd enighet om sluttoppgjøret 21. mars 2007. For at et krav skal kunne anses "avgjort", må byggherren dispositivt ha akseptert betalingskravet. Den omstendighet at det foreligger en kontraktsrettslig forpliktelse, innebærer ikke at kravet kan anses "avgjort". Skanskas krav på innestående var ikke nevnt under forhandlingene om sluttoppgjøret, og Florø Idrettssenter AS har i god tro innrettet seg i tillit til det sluttoppgjør som ble gjennomført. Byggelånet er blitt konvertert til langsiktig lån, og byggherrens garantier i byggeperioden er blitt slettet. Florø Idrettssenter AS har ved sin lånesøknad ikke tatt hensyn til innestående beløp, og det er heller ikke hensyntatt ved bankens fastsettelse av lånevilkårene.
- (37) Den omstendighet at kravet på innestående fremgår av betalingsplanen og avdragsfakturaene, innebærer ikke at det kan anses "avgjort". Det fremgår av NS 3431 punkt 30.2 at betaling av avdrag ikke innebærer noen godkjennelse av "grunnlaget for fakturaen eller kravets størrelse". Florø Idrettssenter AS har aldri dispositivt akseptert betaling av Skanskas krav på innestående beløp. På avtaletidspunktet var kravet på innestående betinget av Skanskas ytelse ble levert. Bestemmelsen i NS 8405 punkt 33.1 om at krav på innestående er i behold selv om det ikke er tatt med i slutfakturaen, innebærer en endring i forhold til NS 3430 og 3431.
- (38) I den utstrekning det i det konkrete tilfellet skulle være urimelig at entreprenørens krav på betaling av innestående skulle falle bort, vil det kunne avhjelpes gjennom avtaleloven §§ 33 og 36 og "re integra"-synspunkter. I det foreliggende tilfellet er det ikke grunnlag for slik avhjelp. Florø Idrettssenter AS har ingen erfaring med entreprisekontrakter. Den situasjon som er oppstått, er forårsaket av Skanska som er den profesjonelle part i forholdet.

- (39) For øvrig slutter Florø Idrettssenter AS seg til den begrunnelse som er gitt av lagmannsrettens flertall.
- (40) Florø Idrettssenter AS har nedlagt denne påstand:
- ”1. Anken forkastes.
 2. Florø Idrettssenter AS tilkjennes sakskostnader for Høyesterett.”
- (41) *Mitt syn på saken*
- (42) Jeg er kommet til at anken må tas til følge.
- (43) Som jeg har nevnt under fremstillingen av saksforholdet, har partene gjort NS 3431 til del av kontraktsdokumentene. For Høyesterett er saken begrenset til å gjelde spørsmålet om den del av Skanskas kontraktsvederlag som Florø Idrettssenter AS i henhold til NS 3431 punkt 30.3 har tilbakeholdt som innestående beløp, er falt bort fordi det ikke er blitt tatt med i sluttoppgjøret. Dette beror på en fortolkning av NS 3431 punkt 36.1 sammenholdt med punkt 30.3.
- (44) Det foreligger ingen holdepunkter for at partene har hatt noen felles forståelse av disse bestemmelsene. Spørsmålet om hvordan kontraktsforholdet mellom partene skal forstås, må da avgjøres ut fra en objektiv fortolkning av bestemmelsene. Det at bestemmelsene må tolkes objektivt, innebærer imidlertid ikke at de utelukkende skal tolkes ut fra hva en naturlig språklig forståelse av bestemmelsene tilsier. Bestemmelsenes ordlyd må blant annet leses i lys av de formål de skal ivareta, og andre reelle hensyn.
- (45) I entrepriseforhold er det vanlig at det etter kontraktsinngåelsen blir avtalt tilleggs- og endringsarbeider. Formålet med bestemmelser om sluttoppgjør er å få avklart det totale mellomværendet mellom partene.
- (46) Etter NS 3431 har byggherren krav på å holde tilbake som innestående 7,5 % av kontraktsvederlaget. Det totale krav på innestående er dermed definert ved inngåelsen av kontrakten. Hvilke beløp som blir holdt tilbake som innestående, vil vanligvis også fremgå av betalingsplanen og/eller de enkelte avdragsfakturaer. Dette er tilfellet i vår sak. I de tilfeller hvor byggherren ikke bestrider at de arbeider som omfattes av kontrakten, er utført, er det derfor ikke noe behov for å kreve at entreprenørens krav på å få utbetalt det beløp som er tilbakeholdt som innestående, skal fremgå av slutfakturaen.
- (47) Bestemmelsene om sluttoppgjør i NS 3431 er identiske med sluttoppgjørbestemmelsene i NS 3430. NS 8405, som er forutsatt å skulle avløse NS 3430, inneholder i punkt 33.1 følgende bestemmelse om sluttoppgjør:

”Er ikke annet avtalt, skal entreprenøren sende byggherren en sluttoppstilling vedlagt en slutfaktura innen en frist på to måneder fra overtakelsen. Innsendt slutfaktura og sluttoppstilling kan korrigeres inntil fristens utløp.

Sluttoppstillingen skal inneholde en full oversikt over partenes mellomværende. Den skal inneholde en spesifisering over alle entreprenørens krav i forbindelse med kontrakten. Den skal derfor inneholde:

alle fakturerte og betalte krav;

**alle fakturerte krav som ikke er betalt, uansett om de er forfalt eller ikke;
krav som er fakturerte og forfalt, men som byggherren har avvist, og som
entreprenøren opprettholder;
alle krav entreprenøren mener å ha som ennå ikke er fakturert, herunder inntilstånde
beløp, jf. 28.1.**

**Entreprenøren kan bare ta forbehold om senere endring av sluttoppstillingen dersom
grunnlaget for beregning av et krav ikke har foreligget i tide. Slikt forbehold kan bare
gjøres for spesifikt angitt kravgrunnlag. I slutfakturaen inntas de krav som er nevnt i
annet ledd bokstav d).**

**Krav som ikke er medtatt i sluttoppstillingen, kan ikke fremsettes etter utløpet av fristen
nevnt i første ledd. Dette gjelder likevel ikke krav knyttet til arbeid som først skal
utføres etter overtakelsen, krav på inntilstånde etter 28.1, gjenstående krav på
indeksregulering etter 27.1, og krav som er brakt inn for oppmann, domstolene eller
voldgift.**

**Dersom entreprenøren ikke overholder fristen for innsendelse av sluttoppstillingen og
slutfaktura, kan byggherren skriftlig fastsette en endelig frist for oversendelse. Denne
fristen skal ikke være kortere enn 14 dager. Etter utløpet av denne fristen taper
entreprenøren alle krav i forbindelse med kontrakten som ikke allerede er betalt eller
nevnt i foregående ledds andre punktum.”**

- (48) I tråd med at punkt 33.1 andre ledd bokstav d krever at sluttoppstillingen skal inneholde krav på inntilstånde beløp, bestemmer punkt 28.1 siste ledd at inntilstånde beløp ”faktureres i slutfakturaen”.
- (49) Som det fremgår, er reglene om sluttoppgjør i NS 8405 blitt betydelig utbygd sammenlignet med bestemmelsene i NS 3430 og 3431. Blant annet er det i NS 8405 uttrykkelig sagt at krav på utbetaling av inntilstånde skal fremgå av sluttoppstillingen. Som motstykke til dette er det presisert at krav på inntilstånde ikke blir prekludert om det ikke blir tatt med i sluttoppstillingen.
- (50) I motsetning til i NS 8405 punkt 33.1 blir entreprenørens krav på utbetaling av inntilstånde overhodet ikke nevnt i NS 3431 punkt 36.1. Når punkt 36.1 i NS 3431 leses i lys av punkt 30.3 andre ledd, som sier at inntilstånde ”utbetales ved sluttoppgjøret”, fremstår det etter min oppfatning som mest nærliggende å forstå punkt 36.1 slik at det ikke er nødvendig at krav om utbetaling av inntilstånde beløp blir tatt med i sluttoppgjøret.
- (51) Dersom punkt 36.1 blir tolket slik at entreprenørens krav på inntilstånde må være nevnt i sluttoppgjøret, må krav på inntilstånde etter min oppfatning under enhver omstendighet være omfattet av unntaket i NS 3431 punkt 36.1 andre ledd andre punktum. Med krav som er ”avgjort”, må bestemmelsen mene krav som er akseptert eller som det er enighet om. Krav på utbetaling av inntilstånde beløp må anses fremsatt ved de enkelte avdragsfakturaer, og da Florø Idrettssenter AS ikke har bestridt at kontraktsvederlaget er opptjent, er det enighet om størrelsen på kravet på inntilstånde. Kravet på utbetaling av inntilstånde beløp må dermed anses ”avgjort” i den betydning dette uttrykket blir brukt i NS 3431 punkt 36.1. Det er da ikke blitt prekludert ved at Skanska har unnlatt å ta dette med i sluttoppgjøret.
- (52) Skanska har etter dette fått fullt medhold. Avgjørelsen har ikke budt på tvil, og i samsvar med hovedregelen i tvisteloven § 20-2 må Skanska tilkjennes sakskostnader for alle

instanser og Entreprenørforeningen Bygg og Anlegg (EBA) sakskostnader for Høyesterett.

- (53) I tingrettens dom ble Skanska i henhold til oppgave fra selskapets prosessfullmektig tilkjent sakskostnader med kr 98 575, hvorav kr 76 000 var advokatsalær. Denne avgjørelse er jeg enig i.
- (54) For lagmannsretten har Skanska krevd sakskostnader med kr 161 578 og for Høyesterett med kr 171 432 med tillegg av ankegebyr. Ankegebyret til Høyesterett utgjør kr 20 640. Av det beløp Skanska har krevd i sakskostnader for lagmannsretten, utgjør kr 161 000 advokatsalær, og av kostnadskravet for Høyesterett utgjør advokatsalær kr 158 000.
- (55) Entreprenørforeningen Bygg og Anlegg (EBA) har krevd sakskostnader for Høyesterett med kr 70 750, hvorav kr 70 000 utgjør advokatsalær.
- (56) På bakgrunn av den fordeling av arbeidsoppgavene som prosessfullmektigene for Skanska og Entreprenørforeningen Bygg og Anlegg (EBA) har foretatt for Høyesterett, finner jeg at Skanska bare kan få dekket kr 120 000 i advokatsalær for Høyesterett, jf. tvisteloven § 20-5 første ledd. Sakskostnadsoppgaven for lagmannsretten finner jeg derimot å måtte godta, og det samme gjelder partshjelperens sakskostnadsoppgave for Høyesterett. Skanska må etter dette tilkjennes til sammen kr 311 176 i sakskostnader for lagmannsretten og Høyesterett, mens Entreprenørforeningen Bygg og Anlegg (EBA) blir tilkjent kr 70 750 i sakskostnader for Høyesterett.
- (57) Etter tvisteloven § 29-23 fjerde ledd, som etter § 30-3 gjelder tilsvarende ved anke til Høyesterett, skal ankedomstolen dersom en anke over avgjørelsens innhold fører frem, treffe ny realitetsavgjørelse. I tilfeller hvor lagmannsretten har kommet til et annet resultat enn tingretten, men Høyesterett kommer til samme resultat som tingretten, finner jeg det mest hensiktsmessig at Høyesterett stadfester tingrettens dom, jf. Rt. 2009 side 1465 og Rt. 2010 side 366.
- (58) Skanska og Entreprenørforeningen Bygg og Anlegg (EBA) har krevd forsinkelsesrente av sakskostnadene fra forfall til betaling skjer. At de har krav på forsinkelsesrenter, følger av forsinkelsesrenteloven § 2 første ledd, jf. § 3 første ledd. Det følger av tvangsfullbyrdsloven § 4-1 tredje ledd at en part som blir tilkjent sakskostnader, har tvangsgrunnlag også for forsinkelsesrenter selv om det ikke fremgår av domsslutningen. Jeg finner det derfor ikke nødvendig å ta med noen bestemmelse om dette i domsslutningen.
- (59) Jeg stemmer for denne

D O M :

- 1. Tingrettens dom stadfestes.
- 2. I sakskostnader for lagmannsretten og Høyesterett betaler Florø Idrettssenter AS til Skanska Norge AS 311 176 – trehundreogellevetusenetthundreogsyttiseks – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne dom.

3. I sakskostnader for Høyesterett betaler Florø Idrettssenter AS til Entreprenørforeningen Bygg og Anlegg (EBA) 70 750 – syttitusensjuhundreogfemti – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne dom.

(60) Dommer **Tønder:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.

(61) Dommer **Normann:** Likeså.

(62) Dommer **Endresen:** Likeså.

(63) Dommer **Coward:** Likeså.

(64) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

1. Tingrettens dom stadfestes.
2. I sakskostnader for lagmannsretten og Høyesterett betaler Florø Idrettssenter AS til Skanska Norge AS 311 176 – trehundreogellevetusenetthundreogsyttiseks – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne dom.
3. I sakskostnader for Høyesterett betaler Florø Idrettssenter AS til Entreprenørforeningen Bygg og Anlegg (EBA) 70 750 – syttitusensjuhundreogfemti – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne dom.

Riktig utskrift bekreftes: